

קול קורא שנשלח לחברי אור הרמב"ם

בתאריך: א באדר ב תשפ"ב; 04.03.22

מאת אדיר דחוח-הלוי

במשלי (יח, ג) נאמר כך: "בְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם בּוֹז, וְעַם קָלוֹן חָרְפָה", ושם ביאר רס"ג בפירושו הקצר: "עַם – ועם זאת הקלון והחרפה", ובפירושו הארוך הוסיף: "ראוי להתנהג עם הרשע בזלזול בו ולהשפילו ולחרפו ולא להרים לו ראש [כלומר, אפילו לא להתבונן בפניו], כמו שאמר אלישע ליהורם: 'כִּי לֹא לִי פָנָי יְהוֹשִׁפֶט מִלֶּךָ יְהוּדָה אֲנִי נִשְׂא אִם אֲבִיט אֶלֶיךָ' [מ"ב ג, יד]".

ובעניין זה ראוי לצרף את ההלכות הבאות שפוסק רבנו, נחל בהלכות סנהדרין (ג, ט):

"כל דיין שנתן ממון [וכל-שכן כאשר הוא נוטל ממון ומחלל-שם-שמים ועובר על ארור לוקח שוחד] כדי שיתמנה, אסור לעמוד מפניו [=לקום לכבודו], וציוו חכמים להקל אותו ולזלזל בו. ואמרו חכמים, שהטלית שמתעטף בה תהי בעיניך כמרדעת של חמור".

ויתרה מזאת, אדם שעבר עבירה בדברי-שמים ואינו חוזר בו (וכל-שכן אם הוא מחלל-שם-שמים ומתעה את הרבים אחרי ההבל ומשקר במצח נחושה): מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו! והנה פסק רבנו בהלכות דעות (ו, יב):

"במה דברים אמורים [שאסור להכלים את החוטא] – בדברים שבין אדם לחברו, אבל בדברי-שמים אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים, ומפרסמין חטאו, ומחרפין אותו בפניו, ומבזין ומקללין אותו, עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל".

כמו שעשו כל הנביאים לישראל! והלכה זו עוסקת בסתם עבירה שבין אדם למקום, כל-שכן וקל-וחומר עבירה חמורה כגון חילול-שם-שמים בהפיכת תורת חיים לקורדום חוצבים או בהתעיית העם אחרי התהו וההבל, וכמו שנוהגים בימינו כומרי הדת בעלי המרדעות.

ובעניין זה מוסיף ופוסק רבנו בהלכות רוצח ושמירת הנפש (יג, יד):

"השונא שנאמר בתורה [= 'כִּי תִרְאֶה חַמּוֹר שֶׁנֶּאֱרָךְ רִבְּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ' (שמ' כג, ה)] הוא מישראל ולא מאומות העולם. והיאך יהיה לישראל שונא מישראל והכתוב אומר: 'לֹא תִשְׂנֵא אֶת אָחִיךָ בְּלִבְבְּךָ' [ויק' יט, יז]. אמרו חכמים: כגון שראהו לבדו שעבר עבירה, והתרה בו ולא חזר – הרי זה מצוה לשנאו עד שיעשה תשובה וישוב מרשעו".

וכאשר מדובר בכומרי הדת אשר מתעים את העם אחרי ההבל, היחס קשה עוד יותר:

"האכזריות על אלו שמטעין את העם אחר ההבל רחמים היא בעולם, שנאמר 'לְמַעַן יָשׁוּב !! מִחֶרֶן אֶפֶן וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים' [דב' יג, יח]" (סנהדרין יא, ו).

ונצרף עוד שני קטעים נוספים מדברי רבנו, שמהם עולה במפורש שיש מצוה רבה לגנות את הרשעים ומגרעותיהם, וכך אומר רבנו בפירושו לאבות (עמ' רעג): "והחלק הרביעי [מחלקי הדיבור] הוא הרצוי [...] [ובתוכו נכללת המצוה החשובה] **לגנות את הרשעים ומגרעותיהם** כדי להמאיס מעשיהם וזכרם בעיני בני אדם ויידלו מהם ולא ילכו באורחותיהם".

וכך אומר רבנו גם בהקדמתו למסכת אבות בפרק החמישי (עמ' רנז):

"וכן דברי האדם כולם לא יזדקק לדבר אלא במה שיביא לעצמו בו תועלת [...] או בשבח מעלה או אדם גדול, או בגנות מגרעת או רשע – **לפי שקללת בעלי המגרעות וגיני זכרם, אם הייתה המטרה בכך להשפילם בעיני בני אדם כדי שייקחו בהם תוכחות ולא יעשו כמעשיהם – הרי זו חובה וזו מעלה**, הלא תראה אמרו יתעלה: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וכמעשה ארץ כנען, וסיפור הסדומיים, וכל מה שבא במקרא בגנות האנשים בעלי הרעות והמגרעות וגיני זכרם, ושבח הצדיקים ורוממותם, אין הכוונה בהם אלא כמו שאמרתי לך, כדי שילכו בני אדם בדרכם של אלו ויתרחקו מדרכם של אלה".

"הַלֹּא מְשַׁנְּאֵיךָ !! אֲשַׁנְּא וּבִתְקוּמְמִיךָ אֶתְקוּטָט" (תה' קלט, כא).

***

לאחרונה השתתפתי ב"יום לימוד" לזכרה של שרה אשת ר' אהרן חמדי ז"ל, ושם דיברו שלושה רבי-חוצבים בעלי מרדעות: מחפוד המשת"פ של המינים וצאצאיהם, אדוואר השחקן הלהטטן, וערוסי הנוכל. ובכן, ראשית חזיתי במופע של חנפנות וצביעות: ערוסי לא היה מסוגל לראות את אדוואר יושב בקרב הציבור והזמין אותו לשבת במזרח, אך אחר-כך הסתבך כי אדוואר ביקש לצאת מהר, ובגלל זאת התעכב וצקצק ועיקם פניו; ואדוואר נישק את ידו של ערוסי בכפיפה ובהכנעה אף שאסור לנשק ולהעריך בבית-הכנסת, ובמעשהו זה קיבל עליו את ערוסי לאלוה, שהרי יש להקפיד מאד על גילויי הערצה בבית-הכנסת אשר יש לייחדו לה' יתעלה בלבד.

ועל גילויי החנפנות ההדדיים כבר אמר רבנו על שני כוברים שכירים אחרים: "ונמצאו גומלין זה את זה", ומעניין שהרמב"ם השאיל את הביטוי "גומלין זה זאת זה" ממשנה שעוסקת **במנהיגי חמורים** נושאי תבואה או פירות, המעידים על חבריהם שסחורתם מעושרת או שאיננה מן החדש וכיו"ב. וכמו שאין אנו מאמינים לאותם מנהיגי החמורים "מפני שאנו חושדים אותם שהם שותפין או גומלין זה את זה" (פיהמ"ש, דמאי שם), כך אין לנו להאמין לאותם כוברים בשבחם את עצמם וחבריהם על גדולתם, מפני שהם "גומלין זה את זה".

ועתה לסקירה קצרה של מקצת מדבריהם של שלושת רבי-החוצבים:

נחל עם מחפוד, אשר אין לי הרבה מה לומר עליו, מפני שכמעט ולא הבנתי מילה מדבריו, ונראה שהוא אינו בקו הבריאות, ועדיף שייצא לגמלאות. ברם, מן המעט שהבנתי שמעתי את תלונותיו על-כך שמנסים לעקור "כל דבר שיש בו יהדות" ... ואיני יודע מה הוא מקשקש, כל מה שמפריע למינים ולצאצאיהם זה התקציבים, והם מכזבים כאילו עושקים את היהדות כדי

להחריד את הממשלה, והאמת שהממשלה הזו עדיפה, כי לכל הפחות אין חילול-שם-שמים בהעברת מיליארדים למינים ולצאצאיהם, ומצמצמים בזה מאד את כוחם של המינים.

אך כאמור, מחפוד הוא משת"פ של המינים **מתוך בחירה**, והוא יצווח כמו תוכי אחרי המינים, ואף יאמין להבלים להזיות ולהתעויות שהוא ממלמל. לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו.

ועתה לאדוואר, אדוואר יודע לנאום היטב, הוא שילוב של אמנון יצחק ורצון ערוסי, יש בו מן הליצנות של אמנון ומן כובד הראש המעושה של ערוסי. אולם הוא שילוב לא כל-כך מוצלח, כי הוא רחוק מן הצחוקים של אמנון, ורחוק מן הכבדות של ערוסי... אך בניגוד למחפוד אשר גרם לי לשעמום מוחלט ולמחשבה שיש אנשים שדי להם שתעמיד לפניהם אנשי-שם, כדי להיות מרותקים כמו כבשים תועות – בניגוד למחפוד, אצלו לא נרדמתי ואף ניסיתי ללמוד מכישורי המשחק והתעמולה המעולים של אדוואר, אשר הזכירו לי נואמים פוליטיקאים כמו ביבי.

אדוואר תיאר את מרדכי כאדם אשר נלחם על עקרונות, והשווה את עצמו למרדכי, במה שהוא נלחם על התרגום ועל מנהגי תימן. אך אדוואר לא השכיל להבין שמנהגי תימן בכללותם זהו מתכון לנחשלות ולטמטום. ללא בחינה מחדש של מנהגי תימן, תוך סינון ההבלים והאילולות, יהודי תימן יוותרו עדה פרימיטיבית אשר עמוסה ברגשי נחיתות ותלות והערצה כלפי המינים. ואתן דוגמה, ללא עקירת "כתר מלכות" ו"כל נדרי" ו"בר יוחאי", עדתנו תישאר עדה נחותה מבחינה מחשבתית, תועה אחרי הבלי האשכנזים הטיפשים, ואף גרועה מהם בהרבה.

אך אדוואר נאלץ לקדש את מנהגי תימן, כי זהו פלח השוק שלו, הוא רב שכיר: "רב מרכז העיר פתח-תקווה", והוא צריך אג'נדה מסוימת אשר תייחד אותו משאר השכירים, וכן אידיאולוגיה אשר תצייר אותו כאדם בעל עקרונות, ולכן הוא בחר לעצמו את מנהגי תימן – אשר הוא בקי בהם מאד, ויודע לזמר ולזמר את כל התפילות והפיוטים כמו זמר חגיגות מדופלם. והיה עליו להתרחק מן השררה והצביעות והמרדעות, ולאמץ לעצמו את דרך האמת, ולא עשה כן.

ועתה לערוסי הנוכל, ובכן, ראיתי שבר כלי, רצוף כפוף וכבוי, וכמעט שריחמתי עליו, ואמרתי בליבי שאין לזרוק אבן אחר הנופל... ברם, עדיין הוא מתעה רבים אחרי ההבל, ועדיין הוא מחלל-שם-שמים, ועדיין הוא מכשיר עבודה-זרה, ועדיין הוא מראשי הכמורה האורתודוקסית אשר החריבה וזיהמה את דת משה. מכל מקום, במשך כשעה ערוסי סיפר לנו במלים שלו את סיפור המגילה בתוספת סברות עצמיות שאין להן שום הכרח, כגון שאסתר התלבטה ברגע המכונן במגילה, האם גם להאשים את אחשוורוש בבגידה בעם-ישראל או רק את המן...

וכמובן שזה טמטום מוחלט, שהרי אסתר לא הייתה טיפשה, ואם היא הייתה מאשימה את אחשוורוש בבגידה בעם-ישראל היא הייתה מפסידה את כל עולמה, ומאבדת את שליחותה.

ברם, לזה הוא הוסיף "תובנה" אישית אשר חשפה טפחיים מהרהורי לבו, ערוסי טען, שאסתר העדיפה "לשתף פעולה עם אחשוורוש ההפכפך" כדי להציל את היהודים מכליה. ודבריו הבל מהובל, שהרי אסתר לא שיתפה פעולה עם אחשוורוש, **ההיפך!** חז"ל אמרו עליה שהיא הייתה "קרקע עולם" דהיינו כל מעשיה ומשמעתה לאחשוורוש היו פאסיביים לחלוטין. מדוע אפוא

ערוסי נכשל ונחבל בהזיה הזו? ובכן, ערוסי יודע היטב שהוא משתף פעולה עם רשעים ומינים, אך מכיוון שהוא נגוע בזוהמת השררה והמשכורות והשילומים והמענקים וטובות ההנאה, שכלו כל העת מחפש דרך ונתיב להצדיק את עצמו ולהשתיק ולהצמיח את מצפונו העשוק.

לפיכך, ערוסי החליט שאסתר "שיתפה פעולה" עם אחשוורוש הרשע, כדי להצדיק את שיתוף הפעולה **שלו** עם המינים. אך לא מיניה ולא מקצתיה, אסתר לא שיתפה שום פעולה עם אחשוורוש, היא **תמרנה** את אחשוורוש להשיג את רצונה ולהציל את עמה ומשפחתה. וכי ערוסי מתמרן את כומרי הדת האורתודוקסים? והלא הוא הפך להיות בשר מבשרם! וכמעט רגע קט והוא וקאפח הכחידו את דרך האמת שהחל בה אברהם אבינו, בהפיכת דרך האמת לעוד קו ביוב בזרם האורתודוקסי הפרו-נוצרי אשר ה' יתעלה היכה וכילה בשואה הנוראה.

"הַכִּיֶּתֶה אֶתֶם וְלֹא חָלוּ כְּלִיתֶם מֵאֲנוּ קַחַת מוֹסֵר חֲזָקוֹ פְּנִיָּהֶם מִסְּלַע מֵאֲנוּ לְשׁוּב" (יר' ה, ג).